

מסורת הש"ס

ירדן. וכן שאר נהרות ומזא זה על יד הירדן היה יושב: כלטעים מוון. ובחוקה נעלה הימנו ומעקרא ידע ומיחאש: שטף נהר קוריו. של אר ומלא: אמר: הרי אלו כר. ה"ג הרי אלו מפני שנתיאשו

אלו מציאות פרק שני בבא מציאה

מה שתתן נתן. ו'אחילא כר' דלמר בספק הגזול [במלך] ו'ז"ק דף קיד. סתם גבג ו'גזלן הו' יאוש בעלים: שטף נהר קוריו וציו ואבניו. ה"ג אם נתיאשו הבעלים אלו של ו'ז"ל דמיירי ביכול להציל בקל אם רודף בשעת

עין משפט גר מצוה

בו א מיי פ"ו מהלכות גילה ו'אכיריה הל' א טו"ט פ"י ט"ו: בו ב ד מ"י פ"ד מהל' תרומות הל' ג: ז' ה מ"י ט"ג מהל' ה' ז מ"י פ"ב מהל' טומאת גזולין הלכה ב: ד:

רבינו חננאל

הן המשפט בהן כל שעה והללו אפי"ם שהן בצר שיה קצוצות דמכותא מילתא דמשה וז הן כבר נתיאש מהן כמו הפעוט. וכן תאנה הנהגה לרדף התאמת שהן נוספות בפניה מיד נאמסו לסיכין מתיאש מהן ומתורין משום גזל ופטרותין מהמשרד דמיני נשמר וזן כלל אמרו בעמדת כל שהיא אכל ונשמר גידוליו מן הארץ חיובי נב ששול. נב ששול מהו ונתן לזה לא נב הוא שנינו בסתרי. אבל האי נב דקמיין גזול הוא שנותן בעליו ונתן גזול וזה ליכנס מוויין. גזול וזה ליכנס מוויין. ת"ש שטף נהר קוריו וציו ומלא: אמר: הרי אלו כר. ה"ג הרי אלו מפני שנתיאשו הבעלים אלו של ו'ז"ל דמיירי ביכול להציל בקל אם רודף בשעת

נמל ומה שתתן נתן בשלמא גזולן וירדן דקא הו' להו ומיאש אלא נבג מו קא הו' ליה דמיאש תרגמה רב פפא כלטעים מוון אי הכי היינו ג'גזולן תרי גוויי גזולן ת"ש שטף נהר קוריו וציו ואבניו ונתנו בתוך שדה חבירו ה"ג הרי אלו של מפני שנתיאשו הבעלים מעמא דנתיאשו הבעלים הא סתמא לא הא הכא במאי עסקינן כשיכול להציל אי הכי אימא סיפא א"ס הו' הבעלים מרדפין אחריהם חיוב להתחור אי ביכולין להציל מאי אריא מרדפין אפילו אין מרדפין נמי הכא במאי עסקינן ביכולין להציל על ידי הדחק מרדפין לא אייאוש אין מרדפין אייאוש מיאש ת"ש כיצד אמרו התורם שלא מדעת תרומתו תרומה יהרי שירד לתוך שדה חבירו וליקח ותרם שלא ברשות אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ואם לאו תרומתו תרומה ומגזן הוא יודע אם חושש משום גזל ואם לאו יהרי שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו "כלך אצל יפות" אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה וליקטו הבעלים והוסיפו עליהן בין כך ובין כך תרומתו תרומה וכי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמאי בעידנא דתרם הא לא הוה ידע "תרגמה רבא אליבא דאבי" דשויה שליח וא"ה"ג מסתברא דאי ס"ד דלא שוויה שליח מי הויה תרומתו תרומה והא אתם יגם אתם אמר רחמנא ח"ל רבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא הכא במאי עסקינן בגזול שוויה שליח וז"ל תרום ולא א"ל תרום מהני וסתמיה דבעל הבית כי תרום מבינונית הוא תרום ואול איהו ותרם מיפות ובא בעל הבית ומצאו וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה ואקלעו לבוסתנא דמרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי ורימוני ושדא קמיהו אמריבר ורב אשי אכילי מר וזטרא לא אכיל אדהכי אתא מרי בר איסק אשכחניהו וא"ל לאריסיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מהנהך שפירתא אמרו ליה אמריבר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכיל מר והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה הוא וניחא ליה אבל הכא משום כסיפותא הוא דאמר הכי תא שמע שוירדהו הטל ושמה הרי זה יבכי יותן נגבו אף על פי ששמה אין

ירדן. וכן שאר נהרות ומזא זה על יד הירדן היה יושב: כלטעים מוון. ובחוקה נעלה הימנו ומעקרא ידע ומיחאש: שטף נהר קוריו. של אר ומלא: אמר: הרי אלו כר. ה"ג הרי אלו מפני שנתיאשו הבעלים אלו של ו'ז"ל דמיירי ביכול להציל בקל אם רודף בשעת נמל ומה שתתן נתן בשלמא גזולן וירדן דקא הו' להו ומיאש אלא נבג מו קא הו' ליה דמיאש תרגמה רב פפא כלטעים מוון אי הכי היינו ג'גזולן תרי גוויי גזולן ת"ש שטף נהר קוריו וציו ואבניו ונתנו בתוך שדה חבירו ה"ג הרי אלו של מפני שנתיאשו הבעלים מעמא דנתיאשו הבעלים הא סתמא לא הא הכא במאי עסקינן כשיכול להציל אי הכי אימא סיפא א"ס הו' הבעלים מרדפין אחריהם חיוב להתחור אי ביכולין להציל מאי אריא מרדפין אפילו אין מרדפין נמי הכא במאי עסקינן ביכולין להציל על ידי הדחק מרדפין לא אייאוש אין מרדפין אייאוש מיאש ת"ש כיצד אמרו התורם שלא מדעת תרומתו תרומה יהרי שירד לתוך שדה חבירו וליקח ותרם שלא ברשות אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ואם לאו תרומתו תרומה ומגזן הוא יודע אם חושש משום גזל ואם לאו יהרי שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו "כלך אצל יפות" אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה וליקטו הבעלים והוסיפו עליהן בין כך ובין כך תרומתו תרומה וכי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמאי בעידנא דתרם הא לא הוה ידע "תרגמה רבא אליבא דאבי" דשויה שליח וא"ה"ג מסתברא דאי ס"ד דלא שוויה שליח מי הויה תרומתו תרומה והא אתם יגם אתם אמר רחמנא ח"ל רבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא הכא במאי עסקינן בגזול שוויה שליח וז"ל תרום ולא א"ל תרום מהני וסתמיה דבעל הבית כי תרום מבינונית הוא תרום ואול איהו ותרם מיפות ובא בעל הבית ומצאו וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה ואקלעו לבוסתנא דמרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי ורימוני ושדא קמיהו אמריבר ורב אשי אכילי מר וזטרא לא אכיל אדהכי אתא מרי בר איסק אשכחניהו וא"ל לאריסיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מהנהך שפירתא אמרו ליה אמריבר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכיל מר והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה הוא וניחא ליה אבל הכא משום כסיפותא הוא דאמר הכי תא שמע שוירדהו הטל ושמה הרי זה יבכי יותן נגבו אף על פי ששמה אין

דפשע ליה דנתיאשו א"כ מרשא גופיה מני לאוכחי דמיירי באין יכול להציל ולא היה צריך להביא סיפא ומו מגזן דהא סתמא לא דלפילו סתמא נמי מני מיירי: ה"ב גרסינן ה"ג מסתברא דלי לא שויה שליח ולא גרסינן ותקברא: אמ' יש יפות מהן תרומתו תרומה. דמתקנתא גס מתחילה היה דעתו כן וז"ל וינמא דהשתא ודאי ינחא ליה ביפות אכל מתחילה בשעת שתרם אי הוה ידע לא הוה ינחא ליה דאין דרך לתרום מן היפות כדאמרין לעיל (דף ב"ג). גבי דבר שיש בו סימן דלפילו לרבא חיוב להכריז דלע"ג דהשתא מתיאש אין בכך כלום וי"ל דשאני הכא דכיון דחויק ניה דנחלא ליה השתא אחרנין נמי נחלא ליה מעיקרא משום מזה: וא"כ דאו אין תרומתו תרומה. וז"ל דכפרק אלמנה ניוויית (בבא מציעא דף ט: ושם ד"ה פיסח) אחרנין דקמתיה דבעל הבית הוי אחד מהממשיך ולא השליח פיסח ו' או הוסיף י' תרומתו תרומה דמני א"ל דכחי אמתניתן ה"ג ינמא הכי וי"ל דהתם הוי כולה שיעור מרומה ויש שמורס כן ויש שמורס כן לכן מני א"ל כיון שלא פירשת לי דכחי אמתניתן אכל מיפות אין גרילות לתרום ולכן לא היה לו לתרום כשום ענין מהס בלא רשות: מר וזוטרא דא אבא. וז"ל וזמתי לא אכל דאמר רבא פרק הגזול במלך ו'ז"ק דף ק"ט). אריסא מדנפשיה קא זנן ויש לומר דהתם שכיבא האריס מבית סתמא ממה שהגיע לחקו ביציא אכל הכא שהביא מן הפרנס היה חושש מר וזוטרא שמת שמת לחוקה לא יאמר לבעל הפרנס שחול כנגד מה שנחתי להס ורב אשי לא היה חושש לזה ולכן אכל קודם שצא מרי בר איסק בשעת דאריס מדנפשיה קא היב דאין לומר שיה סומך שיטרפה מרי בר איסק כשיעוד דהלסא כלכני ואע"ג דהשתא נחא ליה מעיקרא לא הוה ינחא ליה: איסקורא

ירדן. וכן שאר נהרות ומזא זה על יד הירדן היה יושב: כלטעים מוון. ובחוקה נעלה הימנו ומעקרא ידע ומיחאש: שטף נהר קוריו. של אר ומלא: אמר: הרי אלו כר. ה"ג הרי אלו מפני שנתיאשו הבעלים אלו של ו'ז"ל דמיירי ביכול להציל בקל אם רודף בשעת נמל ומה שתתן נתן בשלמא גזולן וירדן דקא הו' להו ומיאש אלא נבג מו קא הו' ליה דמיאש תרגמה רב פפא כלטעים מוון אי הכי היינו ג'גזולן תרי גוויי גזולן ת"ש שטף נהר קוריו וציו ואבניו ונתנו בתוך שדה חבירו ה"ג הרי אלו של מפני שנתיאשו הבעלים מעמא דנתיאשו הבעלים הא סתמא לא הא הכא במאי עסקינן כשיכול להציל אי הכי אימא סיפא א"ס הו' הבעלים מרדפין אחריהם חיוב להתחור אי ביכולין להציל מאי אריא מרדפין אפילו אין מרדפין נמי הכא במאי עסקינן ביכולין להציל על ידי הדחק מרדפין לא אייאוש אין מרדפין אייאוש מיאש ת"ש כיצד אמרו התורם שלא מדעת תרומתו תרומה יהרי שירד לתוך שדה חבירו וליקח ותרם שלא ברשות אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ואם לאו תרומתו תרומה ומגזן הוא יודע אם חושש משום גזל ואם לאו יהרי שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו "כלך אצל יפות" אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה וליקטו הבעלים והוסיפו עליהן בין כך ובין כך תרומתו תרומה וכי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמאי בעידנא דתרם הא לא הוה ידע "תרגמה רבא אליבא דאבי" דשויה שליח וא"ה"ג מסתברא דאי ס"ד דלא שוויה שליח מי הויה תרומתו תרומה והא אתם יגם אתם אמר רחמנא ח"ל רבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא הכא במאי עסקינן בגזול שוויה שליח וז"ל תרום ולא א"ל תרום מהני וסתמיה דבעל הבית כי תרום מבינונית הוא תרום ואול איהו ותרם מיפות ובא בעל הבית ומצאו וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה ואקלעו לבוסתנא דמרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי ורימוני ושדא קמיהו אמריבר ורב אשי אכילי מר וזטרא לא אכיל אדהכי אתא מרי בר איסק אשכחניהו וא"ל לאריסיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מהנהך שפירתא אמרו ליה אמריבר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכיל מר והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה הוא וניחא ליה אבל הכא משום כסיפותא הוא דאמר הכי תא שמע שוירדהו הטל ושמה הרי זה יבכי יותן נגבו אף על פי ששמה אין

גלוין הש"ס

ג'הרות הגר"א

אם חושש משום גזול אם חשד בעל הבית על מה שעה ודמתי לטובלה אין תרומתו תרומה. דהשתא ודאי הכי קמתא אם תאלת עד ימות מלכו בית חנן (בבא מציעא דף ט: ושם ד"ה פיסח) אמר נמצאו יפות. דגלי תרומתו תרומה. דגלי לבעליה דנחלא ליה ולתנין כמון מעיקרא כמון דעוהו טה. בין כך ובין כך. בין שיש יפות בין שאין יפות מהן ושם. תרומתו רבא אליבא דאבי. מנקום אבי ונשעריה שמהא מהני ז' מתירמתא לפי דבריו (ובסוכה פ"ו):

מוסף רש"י

אם חשד בעל הבית על מה שעה ודמתי לטובלה אין תרומתו תרומה. דהשתא ודאי הכי קמתא אם תאלת עד ימות מלכו בית חנן (בבא מציעא דף ט: ושם ד"ה פיסח) אמר נמצאו יפות. דגלי תרומתו תרומה. דגלי לבעליה דנחלא ליה ולתנין כמון מעיקרא כמון דעוהו טה. בין כך ובין כך. בין שיש יפות בין שאין יפות מהן ושם. תרומתו רבא אליבא דאבי. מנקום אבי ונשעריה שמהא מהני ז' מתירמתא לפי דבריו (ובסוכה פ"ו):

דפשע ליה דנתיאשו א"כ מרשא גופיה מני לאוכחי דמיירי באין יכול להציל ולא היה צריך להביא סיפא ומו מגזן דהא סתמא לא דלפילו סתמא נמי מני מיירי: ה"ב גרסינן ה"ג מסתברא דלי לא שויה שליח ולא גרסינן ותקברא: אמ' יש יפות מהן תרומתו תרומה. דמתקנתא גס מתחילה היה דעתו כן וז"ל וינמא דהשתא ודאי ינחא ליה ביפות אכל מתחילה בשעת שתרם אי הוה ידע לא הוה ינחא ליה דאין דרך לתרום מן היפות כדאמרין לעיל (דף ב"ג). גבי דבר שיש בו סימן דלפילו לרבא חיוב להכריז דלע"ג דהשתא מתיאש אין בכך כלום וי"ל דשאני הכא דכיון דחויק ניה דנחלא ליה השתא אחרנין נמי נחלא ליה מעיקרא משום מזה: וא"כ דאו אין תרומתו תרומה. וז"ל דכפרק אלמנה ניוויית (בבא מציעא דף ט: ושם ד"ה פיסח) אחרנין דקמתיה דבעל הבית הוי אחד מהממשיך ולא השליח פיסח ו' או הוסיף י' תרומתו תרומה דמני א"ל דכחי אמתניתן ה"ג ינמא הכי וי"ל דהתם הוי כולה שיעור מרומה ויש שמורס כן ויש שמורס כן לכן מני א"ל כיון שלא פירשת לי דכחי אמתניתן אכל מיפות אין גרילות לתרום ולכן לא היה לו לתרום כשום ענין מהס בלא רשות: מר וזוטרא דא אבא. וז"ל וזמתי לא אכל דאמר רבא פרק הגזול במלך ו'ז"ק דף ק"ט). אריסא מדנפשיה קא זנן ויש לומר דהתם שכיבא האריס מבית סתמא ממה שהגיע לחקו ביציא אכל הכא שהביא מן הפרנס היה חושש מר וזוטרא שמת שמת לחוקה לא יאמר לבעל הפרנס שחול כנגד מה שנחתי להס ורב אשי לא היה חושש לזה ולכן אכל קודם שצא מרי בר איסק בשעת דאריס מדנפשיה קא היב דאין לומר שיה סומך שיטרפה מרי בר איסק כשיעוד דהלסא כלכני ואע"ג דהשתא נחא ליה מעיקרא לא הוה ינחא ליה: איסקורא

